

Formulář

2021

„Nejlepší projekt prevence kriminality na místní úrovni“

Prosím, uveďte stručně a výstižně následující údaje (v rozsahu cca 2 - 3 stránky).

1. Uveďte název a předkladatele projektu a realizátora (kontaktní údaje).

„Plzeňský kraj - Daleko hled' 2020“

Plzeňský kraj, Krajský úřad Plzeňského kraje, Škroupova 1760/18, 301 00 Plzeň, IČO: 70890366
Člověk v tísni, o.p.s., Mikulášské nám. 552/17, 326 00 Plzeň, Česká republika

2. Stručně projekt popište a vysvětlete jeho hlavní a dílčí cíl(e).

Projekt s mírnými změnami probíhá již od roku 2015. Jeho cílem je předcházet kriminalitě dětí a mládeže tím, že se zaměřuje na smysluplné trávení jejich času, osobní rozvoj a rozvoj sociálních a vzdělávacích kompetencí vedoucích ke zvýšení možností uplatnění ve společnosti, vzdělávacím systému, pracovním i osobním životě. Klade důraz na důležitost školní docházky a vzdělání. Prostředkem k uvedenému cíli je zajištění sociálně-preventivních aktivit, které navazují na existující síť sociálních služeb realizátora projektu ve vybraných sociálně vyloučených lokalitách (zejm. na Nýřansku, Rokycansku, Klatovsku, Stříbrsku, Domažlicku a Horšovskotýnsku).

V rámci projektu probíhají následující aktivity:

1. *Volnočasové aktivity, odpolední kluby* (umožňují smysluplné trávení volného času a vytváří podmínky pro rozvoj znalostí a dovedností, navázání nových společenských kontaktů a osobní rozvoj)
2. *Podpora rodičů* - individuální i skupinová (napomáhá rodičům dětí vypořádat se s nedostatky v oblasti výchovy a vzdělávání v sociálně nepříznivém prostředí) - tato aktivita nebyla vzhledem k omezeným finančním zdrojům v roce 2020 realizována, ale v roce 2021 je opět součástí projektu
3. *Podpora dobrovolnických aktivit* (pomáhá zvýšit šance dětí na setrvání a úspěch ve vzdělávacím systému s cílem zejm. úspěšného nástupu do školy u dětí předškolního věku, udržení nebo zlepšení prospěchu u školních dětí, případně přijetí k dalšímu studiu u dětí starších či mladistvých)
4. *Kurz osobnostně-sociálního rozvoje* - fotogalerie z let [2019](#), [2018](#), [2017](#), [2016](#) a [2015](#) (umožňuje smysluplné trávení volného času a vytváří podmínky pro rozvoj znalostí a dovedností, navázání nových společenských kontaktů a osobní rozvoj) - tato aktivita nebyla vzhledem k omezeným finančním zdrojům a špatné epidemiologické situaci v roce 2020 realizována, v roce 2021 panovala obava z případného zamítnutí celého projektu v případě zahrnutí pobytové akce (jako tomu bylo v roce 2021), ale v roce 2022 ji opět plánujeme do projektu zařadit

Pravidelné volnočasové kluby i jednorázové volnočasové aktivity svou kontinuálností a dlouhodobostí přispívají k prevenci kriminality dětí a mladistvých, jelikož jim poskytují možnost smysluplně trávit a využít volný čas a dále je učí, jak volný čas mohou využít i ony samy se svými kamarády, popřípadě s rodiči. Učí se prostřednictvím těchto aktivit fungovat ve skupině, dodržovat předem daná pravidla a spolupracovat s ostatními. Jejich chování, schopnost dodržovat domluvené hranice se zvyšuje častějším zapojením do uvedených aktivit. V průběhu let se ukazuje důležitost udržení kontinuálnosti aktivit. Řada účastníků je do aktivit projektu zapojena dlouhodobě (ať už se jedná o podporu individuálním doučováním dobrovolníky, docházku do volnočasových klubů, účast na volnočasových aktivitách), jejich potřeby se s věkem mění a je potřeba na tyto potřeby vhodně reagovat (vhodné volnočasové aktivity, uzpůsobení náplně odpoledních klubů s ohledem na věk a celkové složení skupiny).

3. Které subjekty jsou zapojeny do realizace projektu? Jaká je jejich úloha v rámci projektu?

Cílovou skupinou projektu jsou **děti a mladiství ve věku 5 - 26 let** ze sociálně znevýhodněného prostředí, ohrožené společensky negativními jevy a neúspěchem nejprve ve vzdělávání, později na trhu práce a ve společnosti obecně, a jejich **rodiče**. Na ně cílí všechny aktivity projektu.

Projekt vede jeho **koordinátor** (z řad realizátorů), který má zodpovědnost za řízení a podporu lektorů aktivit, přípravu a organizaci zážitkového kurzu, kooperaci s Plzeňským krajem, stejně jako za hlídání rozpočtu a závěrečnou zprávu.

Součástí projektu jsou dále **lektoři aktivit pro děti a mládež**, kteří se jednak podílí na zážitkovém kurzu a jednak na volnočasových aktivitách.

Podporu rodičům (skupinovou či individuální) zajišťují **poradci pro rodiče**, odborníci na dané téma. Důležití jsou také **dobrovolníci**, kteří spolupracují při organizaci volnočasových aktivit a klubů, ale především zajišťují podporu při předškolní a školní přípravě (doučování - offline i online), kariérním poradenství či mentoringu. Mohou se účastnit také zážitkového kurzu. V případě konání zážitkového kurzu je součástí projektu také **kuchař**, který zajišťuje stravu pro účastníky.

4. Časové rozvržení projektu. Jedná se o projekt jednorázový či víceletý? Předpokládá se jeho pokračování i v budoucnosti?

Projekt je **v obdobné podobě realizován již od roku 2015**, a to téměř vždy s podporou MV ČR za spoluúčasti Plzeňského kraje. Výjimkou byl rok 2020, kdy byl projekt zrealizován výhradně za finanční podpory Plzeňského kraje. V roce 2021 projekt probíhá opět i za podpory MV ČR. Pro jeho efektivitu je nutná návaznost.

5. Vyhodnocení projektu. Jaký způsob měření/hodnocení dopadů/přínosů projektů jste zapracovali do vašich plánů? Jaké konkrétní dopady/přínosy měl realizovaný projekt? Nakolik projekt dosáhl/přiblížil se stanoveným cílům (statistiky, evaluace dopadů na cílovou skupinu, snížení určitého typu kriminality, zvýšení pocitu bezpečí, dopad na preventivní chování apod.)?

V roce 2020, kdy byl projekt realizován pouze z finančních prostředků Plzeňského kraje, byla stanovena 2 kritéria/indikátory úspěchu:

1. kritérium úspěchu: opakovaná nebo pravidelná účast na aktivitách: Volnočasových aktivit (ať už jednorázových či v podobě volnočasových klubů) se zúčastnilo celkově 60 unikátních účastníků - dětí a mladistvých - z toho 44 účastníků se zúčastnilo jednorázových volnočasových aktivit a 37 účastníků docházelo do volnočasových klubů v Klatovech, Rokycanech, Poběžovicích, Domažlicích a Chotěšově. U klubů je v uplynulém roce složité hovořit o pravidelné docházce, jelikož z důvodu epidemiologické situace byla samotná realizace velice nepravidelná. Nicméně ze všech účastníků klubů se pouze ve 4 případech jednalo o děti, které se klubu zúčastnily pouze jednou - z toho ve dvou případech byl důvodem nouzový stav a mimořádná opatření, v dalších dvou případech se pak jednalo o důvody jiné. Ostatní účastníci se klubů účastnili opakovaně, i když ne po celý rok. Nicméně složení klubů bylo i v letošním roce poměrně stabilní, což umožňuje kontinuální práci s dětmi. 17 ze 44 účastníků se jednorázových volnočasových aktivit účastnilo opakovaně, tedy dvakrát a vícekrát. 27 ze 44 účastníků se jednorázových volnočasových aktivit zúčastnilo pouze 1x, ale 10 z nich docházelo zároveň do volnočasového klubu a 4 byli podporováni v rámci projektu dobrovolníkem formou individuálního doučování. 38 ze všech 60 účastníků (cca 63 %) se zúčastnilo 2 a více jednorázových volnočasových aktivit nebo se pravidelně účastnilo volnočasového klubu (čímž byla zajištěna buď opakovanost, nebo pravidelnost, případně obojí zároveň)

2. kritérium úspěchu: v případě dlouhodobé, intenzivní účasti individuální zhodnocení rozvoje kompetencí, změny situace: Účastníci volnočasových klubů a děti podporované formou individuálního doučování dobrovolníky jsou v případě dlouhodobé a intenzivní účasti každoročně individuálně hodnoceni místním pracovníkem. Ten monitoruje jejich rozvoj kompetencí, změny v jeho životní situaci, potřeby, zlepšení či zhoršení znalostí či kompetencí apod. Všimá si v průběhu času vývoje dítěte, aby podchytil a reagoval na změny. Lze říci, že u intenzivně a dlouhodobě zapojených účastníků můžeme sledovat pozitivní změny v jejich znalostech souvisejících se školní přípravou, ale také v oblasti rozvoje sociálních kompetencí, sociálních vazeb, kontaktů s vrstevníky. Dle individuálních zhodnocení je zřejmé, že dlouhodobá spolupráce nemusí vždy nutně znamenat neustálý rozvoj po celou dobu spolupráce, ale umožňuje případné potíže včas odhalit a reagovat na ně (přizpůsobením aktivit s ohledem na potřeby či věk dítěte). Problematickým bodem je moment, kdy spolupráce s dítětem nepřináší efekt z důvodu nedostatečné spolupráce zákonných zástupců.

Veškeré projektové aktivity působí velmi motivačně při práci s rodinami a dětmi v rámci sociálních služeb realizátora - děti i jejich rodiče na aktivity často vzpomínají, mají zájem se jich účastnit i do budoucna a lze tak s nimi zacházet opravdu motivačně. Zároveň je důležité, že volnočasových aktivit se mohou zúčastnit i jejich rodiče.

Co se týče plánovaných a dosažených výstupů, tak v roce 2020 jsme předpokládali, že projektovými aktivitami podpoříme minimálně 40 dětí a nakonec jich bylo podpořeno 70. Do volnočasových aktivit jsme chtěli zapojit alespoň 30 dětí a zapojeno jich bylo 60. Zároveň jsme věřili v zapojení 10 dobrovolníků a 10 dětí, které jimi budou podpořeny. Oproti plánu se zapojilo celkem 18 dobrovolníků a 16 dětí a mladistvých jimi bylo podpořeno.

V letech, kdy je součástí projektu i podpora rodičů, je stanoveno ještě třetí kritérium úspěchu, a to *zpětná vazba účastníků rodičovských skupin a rodičů podpořených individuálně*: Po každé rodičovské skupině

probíhá verbální zpětná vazba účastníků skupin s poradcem rodičovské skupiny o jejím přínosu pro jednotlivé účastníky. Zpětná vazba probíhá i v případě individuálních sezení rodičů s poradcem.

6. Je možné tento projekt přenést do dalších lokalit?

Ano, jednoznačně. Ideální je navázat projekt na místního poskytovatele sociálních služeb pro děti a mládež a projektem jeho činnost doplnit.

7. Finanční náklady všech zapojených subjektů a zdroje financování.

Stejně jako se v průběhu let drobně měnily jednotlivé aktivity projektu, měnil se i rozpočet. Jako příklad uvádíme rozpočet za rok 2020, kdy byl projekt výhradně financován Plzeňským krajem. Na realizaci projektu Plzeňský kraj - Daleko hled' 2020 byla poskytnuta celková dotace ve výši 108.000 Kč z rozpočtu Plzeňského kraje. V rámci projektu vznikly celkové náklady ve výši 66.471,06 Kč. K nedočerpání dotace došlo ve výši 41.528,94 Kč, a to v rámci téměř všech položek. Hlavním důvodem byla vyhlášená mimořádná opatření v rámci pandemie koronaviru. To se projevilo zejména na položkách spojených s volnočasovými aktivitami, jako jsou lektoři, cestovné, vstupné a stravné. Řada míst byla po určitou část roku zavřena a nepřístupná. Dalším důvodem záhy po první vlně pandemie bylo také to, že rodiče měli obavu pouštět děti na hromadné akce z důvodu nákazy. S aktivitami tak bylo možné začít více až v letních měsících, přičemž na podzim opět přišla řada omezení a aktivity se konaly spíše v menším kolektivu a byly spojeny především s náklady na pomůcky než s náklady na cestovné či vstupné. S tím souvisí i nečerpání nákladů na lektory. Nebylo možné naplánovat dostatečně dopředu aktivity, jelikož panovala velká nejistota. Aktivity proto realizovaly zejména místní pracovníci realizátora. Nedočerpaly se také finance na komerční kroužky pro děti, které byly po značnou část roku uzavřeny, a nebylo možné do nich docházet. Navzdory všem omezením však hlavní indikátory projektu byly splněny.

8. Jakým způsobem se vztahoval projekt k řešení problémů v oblasti prevence kriminality v době pandemie nemoci COVID 19, či jakou inovativní formou řešil působení vůči cílové skupině během daných omezení.

Velkým zásahem do projektu v roce 2020 bylo nepodpoření projektu ze strany MV ČR. Plzeňský kraj se však rozhodl projekt podpořit sám i v takto obtížné době, což výrazně přispělo k tomu, že řada aktivit mohla být kontinuálně udržena navzdory složitému období.

Volnočasové aktivity byly v roce 2020 silně ovlivněny vyhlášením nouzového stavu a častou změnou mimořádných opatření. Volnočasové kluby proto neprobíhaly celoročně, ale vždy s ohledem na aktuální stav. V předchozích letech probíhaly kluby především ve školním roce - rok 2020 byl v tomto jiný a část klubů probíhala naopak v letních měsících, kdy to situace jednak umožňovala a jednak bylo potřeba s dětmi zintenzivnit přípravu a opakování za dobu distanční výuky. Stejně tak realizace volnočasových aktivit probíhala zejména [v létě](#), anebo v menším kolektivu. Novou zkušeností byla také realizace online volnočasové aktivity, konkrétně [arteterapie](#), což pro realizátora byla zcela nová zkušenost, ale velmi důležitá, protože právě na základě ní realizátor zjistil, že je možné pořádat různé aktivity i v období, které nepřeje skupinovým hromadným akcím. S těmito akcemi pak v případě obtížné epidemiologické situace počítá i v roce 2021.

Důležité je také zapojení dobrovolníků. Ač v roce 2020 byla stále většina dobrovolníků v projektu zapojena v rámci reálného doučování (offline), tak realizátor začal získávat zkušenosti s doučováním online. Tato forma přinesla mnohé výhody - dobrovolníky na doučování náhle není nutné hledat jen v dané oblasti, ale i mimo ni, protože je možné doučovat na dálku prostřednictvím počítačů. V roce 2021 se tak v projektu zaměřujeme i na hledání online dobrovolníků a rozšiřují se nám tím možnosti podpory dětí a mladistvých. Vzhledem k tomu, že realizátor do rodin, kde působí se svými službami, zajišťoval dle potřeb i výpočetní techniku a datové připojení, je ve většině jeho rodin možné i doučování realizovat touto formou.

Do formuláře doporučujeme zpracovat:

- **dobré definování cílové skupiny,**
- **zřetelnost vlivu projektu na prevenci kriminality,**
- **dostupná empirická data týkající se projektu,**
- **stručný přehled vynaložených nákladů,**
- **doložení výstupů z projektu (tiskoviny, CD, DVD, pomůcky)**